

Disciplinnämndens verksamhet 2015

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
2016

Disciplinnämndens verksamhet 2015

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
2016

© 2016 SVERIGES ADVOKATSAMFUND
REDAKTÖR: SOFIA RAHM
GRAFISK FORM: TIDNINGSMAKARNA AB
TRYCK: DANAGÅRDLITHO AB, ÖDESHÖG 2016
ISBN 978-91-637-8382-1

Innehåll

Frågor och svar om disciplinverksamheten 6

Året i siffror 8

Intressekonflikter II

- *Byte av byrå* 11
- *Försök att påverka motparten på ett otillbörligt sätt* 13
- *Bristande jävskontroll* 14
- *Intressekonflikter på familjerättens område* 15

Uppgift om skambud 16

Information om debitering och faktureringsprinciper 16

Avtal om återtagande av disciplinanmälan m.m. 17

Riskavtal 17

**Vidareutbildning – överförande av timmar
från ett år till ett annat** 18

Registrering som ej verksam 19

Ytterligare avgöranden från disciplinnämnden 20

- *Erinran* 20
- *Varning* 22
- *Varning med straffavgift* 23
- *Uttalande* 24
- *Ingen åtgärd* 24

Disciplinnämndens ledamöter 2015 25

Frågor och svar om disciplinverksamheten

Vad avser tillsynen?

Advokatsamfundet utövar tillsyn över advokater. En väsentlig del av tillsynen hänför sig till den disciplinära verksamheten, i vilken disciplinnämnden prövar om en advokat i enskilda fall har brutit mot god advokatsed.

Hur initieras disciplinärenden?

Ett disciplinärende initieras vanligtvis genom att någon gör en disciplinmälan till Advokatsamfundet och riktar kritik mot en advokats agerande. Advokatsamfundet kan också självt – genom information som erhållits eller inhämtats på initiativ från generalsekreteraren, efter beslut från styrelsen – initiera ärenden mot advokater.

Hur är disciplinnämnden sammansatt och hur handläggs disciplinärenden?

Disciplinnämnden består av elva ledamöter: åtta som väljs av samfundet och tre offentliga representanter som utses av regeringen. Normalt tas en anmälan om disciplinärt ingripande först upp på en prövningsavdelning inom disciplinnämnden. En prövningsavdelning består av tre ledamöter, varav en offentlig representant. Är prövningsavdelningen enig om att påföljd inte är aktuell och enig om innehållet i beslutet, så får prövningsavdelningen avgöra ärendet. I annat fall ska ärendet hänskjutas till disciplinnämnden för behandling i plenum.

Handläggningen i nämnden är skriftlig. Är omständigheterna sådana att risk för uteslutning finns ska dock advokaten kallas till muntlig inställelse. Advokatsamfundets talan förs då av en advokat och advokaten ifråga företräds av en försvarare.

Vilka är de disciplinära påföljderna?

Om disciplinnämnden finner att en advokat har åsidosatt god advokatsed kan advokaten tilldelas någon av de disciplinära påföljder som framgår av 8 kap. 7 § rättegångsbalken. Dessa är i) erinran, ii) varning, iii) varning med straffavgift (1 000–50 000 kr) och iv) uteslutning ur Advokatsamfundet.

I fall där en disciplinär påföljd inte anses nödvändig kan disciplinnämnden, antingen i en prövningsavdelning eller i plenum, göra ett uttalande. Ett uttalande är inte en disciplinär påföljd.

Vem utövar tillsyn över disciplinverksamheten?

Justitiekanslern (JK) granskar alla Advokatsamfundets beslut i disciplinärenden och får överklaga disciplinnämndens beslut till Högsta domstolen. Vidare får JK påkalla åtgärd mot en advokat om beslut fattats om att en anmälan skall avskrivas eller inte hänskjutas till disciplinnämnden. En sådan begäran från JK gör att ärendet behandlas av disciplinnämnden i plenum.

En advokat som utesluts kan klaga till Högsta domstolen. Andra beslut kan inte överklagas.

Var hittar man viktiga avgöranden?

Disciplinnämnden publicerar löpande avgöranden av principiellt intresse. Avgörandena publiceras dels i tidskriften Advokaten, dels på Advokatsamfundets hemsida, www.advokatsamfundet.se.

Året i siffror

Föregående års siffror anges inom parentes. Det bör uppmärksammas att en påföljd kan vara gemensam för flera ärenden och att flera påföljder kan förekomma i ett ärende.

Inkomna ärenden

Inkomna anmälningar 2015	538	(555)
Av styrelsen upptagna disciplinärenden	37	(33)

Avgjorda ärenden

Disciplinnämnden

Uttalande	4	
Erinran	96	
Varning	18	
Varning med straffavgift	14	
Uteslutning	0	
Ingen åtgärd	27	
Avslås/avvisas/avskrivs och ingen åtgärd	45	
Totalt	204	(158)

Två personliga inställelser har hållits under året.

Prövningsavdelningarna

Hänskjuts	135	
Uttalande	11	
Ingen åtgärd	404	
3-årsregeln	13	
Avvisas/avskrivs	13	
Totalt	576	(463)
Totalt antal avgjorda ärenden	780	(621)

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd behandlade under 2015 totalt 780 ärenden. Det är drygt 150 ärenden fler än under 2014. Att antalet behandlade ärenden ökade berodde på en balansavarbetning, inte på att antalet disciplinanmälningar ökade. Tvärtom minskade antalet anmälningar 2015 jämfört med 2014.

Också på längre sikt har trenden varit att disciplinanmälningarna blir färre. Detta trots att advokat kåren växer kraftigt. År 2000 kom 604 anmälningar in, mot 538 anmälningar 2015. Det innebär att antalet anmälningar vid en jämförelse har minskat, trots att advokat kåren under samma tid ökat med mer än 60 procent. Till det kommer en ökning av antalet biträdande jurister, som under samma tid blivit tre gånger fler. Dessa ska följa god advokatsed, men kan inte bli föremål för disciplinära påföljder. Istället ansvarar principalen, som kan få påföljd på grund av brister i övervakningsplikten.

Att antalet anmälningar minskat, både i faktiska och i relativa termer, är sannolikt till viss del en följd av Advokatsamfundets höga inträdes- och vidareutbildningskrav. Kraven syftar till att säkra en etiskt och professionellt hög kvalitet inom kåren. Inträdeskraven skärptes 2004 genom införandet av advokatexamen, vilken innefattar deltagande i tre delkurser och avläggande av muntlig tentamen. Vad beträffar vidareutbildning ställs sedan 2009 krav på att advokater måste genomgå minst 18 timmar per år.

Med start 2016 – i syfte att ytterligare höja kvaliteten och förstärka kunskapen om de etiska reglerna – intensifierar Advokatsamfundet sin proaktiva tillsyn. Därtill införs ytterligare ett kunskapsprov inom ramen för advokatexamen. På Advokatsamfundets hemsida finns information om dessa förstärkningar.¹

De flesta av de sammanlagt 780 ärenden som disciplinnämnden behandlade under 2015 avgjordes av prövningsavdelningarna. Disciplinnämnden i plenum avgjorde slutligt 204 ärenden, vilket är 46 ärenden fler än under 2014. Sammantaget 128 av de avgjorda ärendena ledde till disciplinär påföljd.

Den vanligast förekommande påföljden var erinran, vilket är den mildaste disciplinära påföljden. Erinran tilldelades i 96 fall. Ärendena som ledde till erinran dominerades av två kategorier. Den ena var passivitet, främst i avseendet att inte hantera uppdrag med tillbörlig skyndsamhet, den andra var intressekonflikter. Den sistnämnda kategorin av ärenden har ökat, se mer om det under rubriken Intressekonflikter nedan.

Den näst vanligaste påföljden var varning, vilket nämnden tilldelade

¹ Se cirkulär nr 28/2015 och Advokatsamfundets nyhetsbrev den 16 december 2015

advokater i 18 ärenden. Ärendena som ledde till varning hänförde sig i flera fall till agerande gentemot domstolar och myndigheter. Exempelvis gällde de användande av olämpligt uttrycks sätt eller underlåtenhet att efterkomma domstols förelägganden. Advokat vars processföring var vårdslös och försumlig tilldelades också varning.

Varning blev också påföljden i sådana ärenden i vilka disciplinnämnden tidigare tilldelat advokat påföljd för åsidosättande av god advokatsed, men där advokaten – trots det – hade fortsatt med likartat handlande.

Ärendena som ledde till varning med straffavgift dominerades av underlåtenheter att komma in med begärda yttranden till Advokatsamfundet. En advokat är enligt 8 kap. i de vägledande reglerna om god advokatsed (VRGA) skyldig att inom förelagd tid komma in med yttrande och svaromål, som begärs av Advokatsamfundets styrelse eller disciplinnämnd eller av generalsekreteraren eller dennes medhjälpare. Underlåtenhet att göra det betraktas som allvarlig, eftersom den försvårar eller omöjliggör Advokatsamfundets handläggning och tillsyn. Straffavgiftens storlek vid åsidosättande av skyldigheten att svara Advokatsamfundet bestäms vanligtvis till 5 000 kr. Handlar det om upprepad underlåtenhet bestäms straffavgiften till ett högre belopp.

Advokatsamfundets styrelse tog upp 37 disciplinärenden på eget initiativ 2015. Det är en ökning jämfört med de närmast föregående åren och utgör ett led i den förstärkta proaktiva tillsynen.

I detta häfte redogörs för ett urval av de ärenden som disciplinnämnden har hanterat under året. Främst behandlas sådana frågor som förekommit i större omfattning eller som är av principiellt intresse.

Intressekonflikter

Reglerna om förhindrande av intressekonflikt finns för att säkerställa att advokatyrkets kärnvärden – oberoende, lojalitet och tystnadsplikt – upprätthålls. Trenden de senaste åren har varit att anmälningarna rörande intressekonflikter har ökat i antal. Vad gäller de ärenden som disciplinnämnden behandlat under 2015 har ökningen varit markant.

Den övervägande delen av de intressekonflikter som behandlats har varit hänförliga till områdena familjerätt och brottmål. Emellertid har också ett antal ärenden varit hänförliga till affärsjuridik. Dessa har mestadels involverat mindre bolag med få ägare, men har i vissa fall också rört större bolag. Ärendena har varit hänförliga till pågående tvister, som omfattat betydande värden. Nämnden har i några av dessa fall funnit intressekonflikter föreligga och konstaterat att advokaterna har varit skyldiga att frånträda uppdragen. Konsekvenserna av nämndens beslut har således varit betydande. Ärendena har tagit mycket resurser i anspråk; de har innefattat mycket material och krävt snabb handläggning av disciplinnämnden.

Byte av byrå

Disciplinnämnden har i ett par fall under året haft att bedöma ärenden där fråga om intressekonflikt aktualiserats på grund av byte av byrå.

Ett av fallen rörde en tidsbegränsat anställd sommarnotarie (S), som när hon var anställd som notarie inte hade en juristexamen. Hennes befattning med ett ärende som sommarnotarie på Advokatbyrå I kom att leda till att byrån hon sedan började på som biträdande jurist, Advokatbyrå II, var jävig i pågående mål. Nämnden gjorde följande bedömning.

Med hänsyn att S under sin tid som sommarpraktikant hos Advokatbyrå I arbetade med skiljetvisten mellan Bolag I och Bolag II har hennes nuvarande anställning hos Advokatbyrå II medfört att A inte kunnat åta sig ärendet att företräda Bolag II mot Bolag I vid den fortsatta skiljetvisten om påföljder. Att S var tidsbegränsat anställd hos Advokatbyrå I och vid tidpunkten inte hade juristexamen förändrar inte den bedömningen. Detsamma gäller för uppgiften att hon säger sig inte längre komma ihåg någonting om sitt arbete med tvisten eller att hon kommer att avsluta sin anställning hos Advokatbyrå II. Genom sitt agerande har A åsidosatt sina plikter som advokat.

I samma ärende förekom även anmärkningar om att en senior biträdande jurist (T) vid Advokatbyrå II varit på secondment hos moderbolaget till Bolag I (M-Bolag I), i anslutning till försäljning av Bolag I och att han där bl.a.

fått kännedom om Bolag I:s affärsverksamhet och ekonomiska förhållanden. Nämnden gjorde följande bedömning.

I fråga om T:s arbete som uttyrd till M-Bolag I i samband med försäljningen av dess dotterbolag Bolag I har det inte gjorts sannolikt att han fått någon särskild kunskap om tvisten mellan Bolag I och Bolag II. Dock har han ostridigt arbetat med att upprätta flera s.k. TSA-avtal mellan M-Bolag I och dotterbolaget Bolag I inför försäljningen samt deltagit vid ett möte med potentiella köpare av Bolag I (en s.k. management presentation). Redan genom de uppgifter som således är ostridiga konstaterar nämnden att T fått kunskap om Bolag I:s affärsverksamhet. Vidare framgår av utredningen att Bolag I fortfarande var ett dotterbolag hos Advokatbyrå II:s klient M-Bolag I och att T:s arbete med försäljningen pågick samtidigt som A åtog sig uppdraget att företräda Bolag II mot Bolag I. Genom att ändå åta sig uppdraget har A även härigenom åsidosatt sina plikter som advokat.

Nämnden tilldelar därför A erinran enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Nämnden konstaterar att A är skyldig att frånträda uppdraget (15/1169). Beslutet publicerades och finns tillgängligt i sin helhet på Advokatsamfundets hemsida.

I ett annat ärende hade en biträdande jurist (B) övergått från en advokatbyrå (Advokatbyrå I) till en annan (Advokatbyrå II). Byråerna företrädde klienter (Klient I respektive Klient II), mellan vilka det förekom både avslutade och pågående tvister. I anmälan gjordes gällande att den biträdande juristen vid anställningen på Advokatbyrå I haft viss befattning med en av de pågående tvisterna; att hon hade biträtt med att ta fram en rättsutredning, som rörde bl.a. yrkandena i målet, att hon hade redovisat 7,5 timmars arbete avseende detta, och att hon hade haft tillgång till samtliga akter i alla mål. Nämnden gjorde i ärendet följande bedömning.

Av utredningen framgår att B under sin anställning som biträdande jurist på Advokatbyrå I har utfört visst arbete i målet mellan Klient I och Klient II. Genom att B haft befattning med ärendet hos Advokatbyrå I har det uppkommit en intressekonflikt för advokaterna hos Advokatbyrå II när hon övergick dit. När detta stod klart för advokaterna på Advokatbyrå II, har det ålegat dem att frånträda uppdraget för Klient II mot Klient I. En intresseavvägning föranleder i detta fall inte någon annan bedömning (15/1644).

Ytterligare ett ärende, som var hänförligt till byte av byrå, gällde försvararuppdrag. I det ärendet var två advokater offentliga försvarare för var sin

klient. Klienterna var åtalade för att gemensamt och i samförstånd ha utfört vissa handlingar. Advokaterna ingick under tid då tingsrättsförhandling pågick avtal om anställning vid samma byrå. De valde sedan att, efter att överenskommelse träffats, kvarstå som försvarare. Nämnden gjorde följande bedömning.

Nämnden konstaterar att det av advokatens lojalitetsplikt gentemot sin klient följer att avtal om anställning av Advokat I vid den byrå där Advokat II var verksam, inte borde ha ingåtts under den tid förhandlingen pågick i tingsrätten.

Av utredningen framgår vidare att advokaterna, även efter att överenskommelse träffats om anställning av Advokat I vid den advokatbyrå där Advokat II var verksam, valt att kvarstå som försvarare för dessa klienter.

Genom vad som sålunda förekommit har Advokat I och Advokat II åsidosatt sina plikter som advokater.

Nämnden tilldelar därför envar av advokaterna erinran enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken (14/2099).

Beslutet finns publicerat på Advokatsamfundets hemsida.

Försök att påverka motparten på ett otillbörligt sätt

Disciplinnämnden har utdelat disciplinär påföljd för försök att påverka motparten på ett otillbörligt sätt. I det aktuella fallet hade två advokater (Advokat I och Advokat II) på en byrå gjort en jävsinvändning mot motpartsombudet (Advokat III). Advokat I och II använde jävsinvändningen som skäl för att inte förhandla. Nämnden tilldelade envar av Advokaterna I och II erinran genom följande bedömning.

Enligt nämndens mening finns det enligt vad som framkommit i utredningen grund för att hävda att Advokat I och Advokat II gjort jävsinvändningen uteslutande i syfte att förhålla en lösning av tvisten eller att försvåra för motparten att ta tillvara sina intressen. Med hänsyn härtill kan kritik framföras mot Advokat I:s och Advokat II:s vägran att fortsätta att förhandla med X Ltd samt V och W så länge dessa företräds av Advokat III. Genom sin vägran att förhandla med motparten och det uppgivna skälet till denna vägran anser nämnden att Advokat I och Advokat II har försökt påverka motparten och motpartsombudet på ett otillbörligt sätt. Härigenom har de åsidosatt sina plikter som advokater (14/0749, 15/0617 och 15/0807).²

² Advokat I och II begärde omprövning av beslutet. Begäran avslogs (15/1206)

Detta och andra avgöranden diskuterades på ett seminarium om intressekonflikter på Advokatdagarna den 6 november 2015. En sammanfattning av diskussionerna som förekom där finns att ta del av i tidskriften Advokaten nr 9 2015 s. 42 f.

Bristande jävskontroll

Nämnden har vid två tillfällen under året haft att ta ställning till anmärkningar om att det skulle ha förelegat brister i jävskontrollen.

I det ena fallet hade advokaten X, som förordnats som offentlig försvarare för klienten Y, anmälts till Advokatsamfundet av åklagaren, målsägandebiträdet och tingsrätten. Anmälan avsåg jäv, bestående i att det framkommit att advokaten tidigare varit offentlig försvarare för målsäganden, Z.

Anmälarna framförde anmärkningar om att advokaten brustit i sin jävskontroll vid utförandet av uppdraget. Advokaten invände bl.a. att han på grund av brist på personuppgifter inte kunnat göra någon jävskontroll. Nämnden, som tilldelade advokaten varning, gjorde följande bedömning.

Av utredningen i målet framgår att X inte genomförde någon jävskontroll avseende Z när det stod klart att hon var målsägande i målet. Härigenom har han åsidosatt sina plikter som advokat. Att han uppgett sig inte kunna göra jävskontroll utan tillgång till målsägandens personuppgifter förändrar inte den bedömningen. Om han, efter att ha konstaterat att målsäganden hade samma namn som en tidigare klient, ansett sig behöva ytterligare uppgifter för att klarlägga jävssituationen har det ålegat honom att införskaffa erforderligt underlag.

Mot bakgrund av den korta tid som förflutit sedan X:s uppdrag som offentlig försvarare för Z borde han ha frånträtt uppdraget som offentlig försvarare för Y när han fick kännedom om att Z var målsägande i målet. Genom att inte göra det har han även i detta avseende åsidosatt sina plikter som advokat. Härtill kommer att han inte ens vid första förhandlingsdagens slut då han konfronterades med uppgifterna om sitt tidigare försvararuppdrag för Z av åklagaren och målsägandebiträdet för Z, ansåg att han skulle frånträda uppdraget för Y med hänvisning till att det inte hade någon betydelse i målet, en inställning som han vidhöll även i sin skrift till tingsrätten. Med beaktande av dessa omständigheter i förening med att han underlåtit att genomföra jävskontroll får X anses sammantaget allvarligt ha åsidosatt sina plikter som advokat (15/1273, 15/1397 och 15/1630).

I det andra fallet hade den anmälda bristen i jävskontrollen fört med sig att en biträdande jurist på advokatens (principalens) byrå förordnats som of-

fentligt biträde för motparten till en tidigare klient till advokaten. Advokaten anförde att jävssituationen inte uppmärksammats på grund av ett förbiseende och att disciplinanmälan medfört att de på advokatbyrån blivit ännu mer noggranna vid rutiner avseende jävskontroll. Erinran tilldelades (15/0373).

Intressekonflikter på familjerättens område

Nämnden har 2015 publicerat två avgöranden rörande intressekonflikter i familjerättsliga mål.

I det första avgörandet konstaterade nämnden att en advokat, som företrätt modern i vårdnadsmål, inte borde ha åtagit sig uppdrag som målsägandebiträde för barnet. Nämnden gjorde härvid följande bedömning.

I den föreliggande situationen måste det anses ha förelegat en beaktansvärd risk för uppkomsten av en intressekonflikt mellan modern och barnet. X borde därför inte ha åtagit sig uppdraget som målsägandebiträde för barnet. Genom att ändå göra det har X handlat i strid med god advokatsed (14/0602).

I det andra fann nämnden att advokat, som varit förordnad som särskild företrädare för ett barn, inte borde ha åtagit sig uppdrag som offentligt biträde och ställföreträdare för barnets syskon. Bedömningen var följande.

X har varit förordnad som särskild företrädare för Y. X har därefter godtagit att bli förordnad som offentligt biträde och ställföreträdare för Y:s syskon. Det har funnits en uppenbar risk för att Y och övriga tre syskon haft motstridiga intressen. Med hänsyn till lojalitetsplikten mot Y har X varit förhindrad att ta på sig uppdraget för syskonen. Även med hänsyn till att det har funnits risk för att kunskap som omfattas av X:s tystnadsplikt gentemot Y har kunnat ha betydelse i saken som rör Y:s syskon, har sådant hinder förelegat. Genom att ändå åtaga sig uppdraget för syskonen har X brutit mot god advokatsed.

Även genom att åta sig uppdraget som offentligt biträde för Y i målet om LVU, har X av ovan nämnda skäl åsidosatt god advokatsed. (14/0553). I båda fallen tilldelades advokaterna erinran. Avgörandena finns att läsa i sin helhet på Advokatsamfundets hemsida.

Uppgift om skambud

Enligt 5.7 VRGA får en advokat inte, utan motpartens samtycke, i ett rättsligt förfarande yppa av motparten framfört förlikningserbjudande.

I kommentaren anges bl.a. att regeln är ägnad att underlätta förlikningsförhandlingar.

I ett ärende 2015 hade nämnden att ta ställning till omständigheten att advokaten angett att ett skambud lämnats. Det var inte visat att advokaten yppat innehållet i förlikningsbudet, bara att han vid muntlig förberedelse uppgett att motparten gett ett skambud. Nämndens majoritet bedömde att advokaten genom att på detta sätt uttala sig om innehållet i budet hade åsidosatt sina plikter som advokat.

Tre ledamöter var av skiljaktig mening och anförde att advokaten, genom den uppgift han lämnat, inte kunde anses ha åsidosatt regeln att advokat i ett rättsligt förfarande inte får yppa av motparten framfört förlikningserbjudande (14/0947).

Information om debitering och faktureringsprinciper

2014 publicerade disciplinnämnden ett avgörande enligt vilket en advokat tilldelats erinran för att inte i anslutning till att ett uppdrag att upprätta äktenskapsförord antogs ha lämnat erforderlig information om principerna för debitering och faktureringsrutiner.

Avgörandet grundade sig i bestämmelsen i 4.1.4 VRGA som reglerar att advokat, i anslutning till att uppdrag antas, ska ange principerna för sin debitering samt upplysa klienten om vilka faktureringsrutiner som advokaten avser att tillämpa. Bestämmelsen preciseras i kommentaren, där det anges att med principerna för debitering avses vad som läggs till grund för bestämmandet av arvodet och med faktureringsrutiner avses valet av faktureringsform samt frekvensen av faktureringen.

Under 2015 har nämnden haft att bedöma ärenden rörande att information i enlighet med 4.1.4. VRGA inte lämnats: (13/2310), (14/1978) och (14/2017).

I det först nämnda ärendet kunde nämnden konstatera att det av utredningen framgick att advokaten inte i anslutning till att uppdraget antogs lämnat upplysning om principerna för sin debitering och om vilka faktureringsrutiner som hon avsåg att tillämpa. Advokaten tilldelades erinran.

I det andra ärendet gjorde nämnden en likartad bedömning. I det ärendet

hade advokaten dessutom, utöver att hon brustit i information, vid faktureringen inte gjort avräkning för av klienten tidigare gjorda inbetalningar och krediterat det först efter att anmälan gjorts till Advokatsamfundet. Också här blev påföljden erinran.

Det tredje ärendet publicerades. Det gällde en advokat, som förordnats som bodelningsförrättare för anmälaren och dennes före detta maka. Anmälaren framförde kritik om att informationen, som erhållits från advokaten, skulle ha varit otillräcklig. Nämnden fann att så varit fallet och tilldelade advokaten erinran. Bedömningen var följande.

En advokat ska i anslutning till att uppdraget antas ange bl.a. principerna för sin debitering.

Av utredningen framgår att advokaten för klienten enbart uppgett att hon inte tillämpar timtaxa och att hon debiterar skäligt arvode, dock utan att ange vilka kriterier hon beaktar vid sin bedömning av vad som utgör skäligt arvode. Härigenom har hon åsidosatt sina plikter som advokat.

Avtal om återtagande av disciplinanmälan m.m.

Att ingå avtal med innebörd att anmälaren ska återta sin disciplinanmälan strider mot god advokatsed. Disciplinnämnden har i två ärenden under året tilldelat advokater erinran för att de som ett led i förlikningar med anmälarna krävt att dessa skulle återkalla de anmälningar som de gjort till Advokatsamfundet (14/2007 och 14/1610).

I ett annat ärende hade nämnden att bedöma en advokat som ingått en överenskommelse med klienten om att klienten inte haft något att erinra mot hans agerande i advokatetiskt hänseende. Nämnden bedömde att den överenskommelsen var ett allvarligt åsidosättande av god advokatsed. Advokaten hade i det ärendet också genom annat agerande allvarligt åsidosatt god advokatsed och tilldelades varning (14/0295).

Riskavtal

Enligt 4.2.1 VRGA får advokat inte med klienten ingå ett arvodesavtal som ger rätt till en kvotdel av uppdragets resultat, om inte särskilda skäl därtill föreligger.

Enligt 4.2.2 VRGA får ett avtal som innebär att advokaten tar en ekono-

misk risk i utfallet av saken inte innebära att advokatens ekonomiska egenintresse i saken blir oproportionerligt eller på annat sätt kan inverka negativt på advokatens utförande av uppdraget.

Bestämmelserna kom att behandlas i ett avgörande som handlade om att en advokat, som anlåtats av ett bolag i ett ärende om fordringar, ingått ett avtal innebärande att han var berättigad till tjugofem procent av betalningarna. Advokaten anförde att klienten inte kunde betala på löpande räkning och skulle avstå från att driva sin sak om inte ett procentavtal accepterades.

Nämnden gjorde följande bedömning.

Av utredningen framgår att A och bolaget ingått ett s.k. riskavtal innebärande att han var berättigad till tjugofem procent av betalningarna.

En advokat får inte med klienten ingå ett arvodesavtal som ger rätt till en kvotdel av uppdragets resultat, om det inte finns särskilda skäl. I ärendet är det inte visat att det skulle ha funnits några sådana särskilda skäl.

Genom att ändå ingå avtalet har A åsidosatt sina plikter som advokat. Advokaten tilldelades erinran. Två ledamöter var av skiljaktig mening och anförde följande.

En advokat får inte med klienten ingå ett arvodesavtal som ger rätt till en kvotdel av uppdragets resultat, om det inte finns särskilda skäl. Av A:s obestridda uppgifter framgår att det var klienten som hade föreslagit att advokaten skulle arbeta mot ett arvode om tjugofem procent av indrivna belopp, samtidigt som advokaten skulle stå för samtliga kostnader. Om A inte kunde acceptera ett sådant upplägg, skulle klienten avstå från att driva sin sak.

Det arvode som uppburits av advokaten har enligt vår bedömning varit skäligt, och vi anser inte att advokatens eget intresse i saken, genom det träffade riskavtalet, har varit oproportionerligt. Mot bakgrund härav, och då det arvodesavtal som träffats mellan advokaten och klienten synes ha varit nödvändigt, för att klienten skulle kunna få sin sak prövad, gör vi bedömningen att det förelegat sådana särskilda skäl som medfört att riskavtalet i den aktuella situationen varit tillåtet. A har därför inte brutit mot god advokatsed (14/1967).

Vidareutbildning – överförande av timmar från ett år till ett annat

En advokat ska, från och med året efter att inträde i Advokatsamfundet beviljats, varje år genomgå minst 18 timmars strukturerad utbildning.

Det framgår av 2.1 riktlinjerna för professionell vidareutbildning av advokater.

Enligt 2.2 i nämnda riktlinjer får advokat, om denne genomgår mer än 18 timmars utbildning under ett kalenderår, överföra maximalt 12 timmar av överskjutande tid till nästföljande år.

Att utbildningskravet uppfyllts är en uppgift som lämnas i revisorsintyget, som varje räkenskapsår ska ges in till Advokatsamfundet.

Att överföra timmar för att läka brister tidigare år är inte möjligt. Det konstaterades i ett ärende i vilket advokaten brustit i utbildningen kalenderåren 2012, 2013 och 2014. Advokaten begärde att kurstimmar som intjänats under 2015 skulle överföras till något av de föregående åren. Nämnden anförde i sitt beslut att utbildningstimmar för innevarande år inte kan överföras till tidigare år och avslag begäran. Advokaten erhöll erinran bl.a. för bristerna i utbildningen 2012, 2013 och 2014 (13/1160).

Registrering som ej verksam

En ledamot som avecklat sin verksamhet kan fortfarande behålla sin advokattitel. Ledamoten ska då i Advokatsamfundets matrikel vara registrerad som ej verksam. En advokat som är registrerad som ej verksam är inte ansvarsförsäkrad och får inte bedriva någon advokatverksamhet.

Disciplinnämnden hade under året att bedöma två ärenden, i vilka detta aktualiserades. Det ena ärendet initierades av styrelsen på grund av uppgifter som inkommit till samfundet om att en advokat bedrev verksamhet, trots att han var registrerad som ej verksam. Advokaten medgav att han bedrev begränsad konsultverksamhet och nämnden gjorde vid sin prövning följande bedömning.

Nämnden konstaterar att den verksamhet som omfattas av anmälan utgör advokatverksamhet. En advokat som till Advokatsamfundet har anmält sig som ej verksam får inte bedriva advokatverksamhet. Genom att ändå göra det har X åsidosatt god advokatsed. Erinran (15/1172).

Det andra ärendet grundades på en anmälan från ett motpartsombud, som anmärkte på att en advokat, medan denne var registrerad som ej verksam, företrätt sin klient i såväl tingsrätt som hovrätt och vid överklagande till Högsta domstolen. Nämnden konstaterade att det av utredningen framgick att advokaten bedrivit advokatverksamhet, trots att han vid samma tid varit registrerad hos Advokatsamfundet som icke verksam advokat och tilldelade advokaten erinran (14/0927).

Ytterligare avgöranden från disciplinnämnden

Här följer exempel på ytterligare beslut som disciplinnämnden fattat under året.

i) Erinran

- Advokat hade inte kommit in med föreskrivet revisorsintyg (14/1481).
- Advokat hade upptagit ett förbjudet lån och återbetalat detta först efter räkenskapsårets utgång (15/0493).
- Advokat hade under två räkenskapsår i sitt advokataktiebolag inte sett till att det utsetts en auktoriserad eller godkänd revisor med uppgift att utföra revision i enlighet med god revisions sed och utfärda intyg om att bokföringen sker enligt lag och bokföringsreglementet och att bestämmelserna i reglementet även i övrigt iakttagits, vilket han varit skyldig att göra enligt 9 § samma reglemente (14/0707).
- Advokat, som hade och hade haft uppdrag för företag inom en koncern, borde med hänsyn till karaktären av uppdragen inte ha åtagit sig uppdrag för annan mot företag inom koncernen (15/0294).
- Advokat borde inte ha medverkat till uppsägning av assistansavtal utan att samråda med gode mannen för den som hade assistans (14/1813).
- Advokat, som blivit förordnad som bodelningsförrättare, hade inte hanterat uppdraget med tillbörlig skyndsamhet (15/0155).
- Advokat hade periodvis inte varit tillgänglig och inte drivit ärendet framåt på det sätt som krävts (14/1966).
- Advokat hade inte besvarat klientens telefonsamtal, brev eller e-postmeddelanden (14/0464).
- Advokat som var rättshjälpsbiträde hade av klienten förbehållit sig ersättning utöver den som han begärt skulle utgå inom ramen för rättshjälpen (14/0752).
- Advokat hade upprättat handling över bodelning och arvsskifte, som inte innehöll någon fullföljdshänvisning (14/0857).
- Advokat hade till klient skickat ett yttrande angående ett ärende som berörde annan klient (14/2289).
- Advokat hade lämnat in en ansökan om betalningsföreläggande avseende ett tvistigt betalningskrav. De invändningar som gjorts mot kravet hade inte varit uppenbart ogrundade (14/1608).
- Advokat hade väckt talan utan att först meddela motparten om sin avsikt att ge in stämningsansökan (14/1447).
- Advokat borde, när han lämnade sin tidigare advokatbyrå, i samförstånd

- med klienten ha tillsett att annan advokat på byrån övertog ärendet, om han inte avsåg att fortsätta med ärendet på den nya byrån (14/0280).
- Advokat hade inte lämnat klienten en arbetsredogörelse då hon begärt det. Vidare hade han inte skött uppdraget med omsorg och tillbörlig skyndsamhet (15/0003).
 - Advokat hade varit i dröjsmål med att avge slutredovisning (14/0877).
 - Advokat hade fakturerat ett dödsbo även för arbete som hänförde sig till biträde för en dödsbodeläggare (15/0239).
 - Advokat hade i bodelningsbeslut tagit upp en skatteskuld till ett felaktigt belopp. Även om den upptagna skatteskulden var ostridig mellan parterna borde advokaten ha kontrollerat uppgiften. Genom att inte göra det hade han brustit i noggrannhet och omsorg (15/0253).
 - Advokat hade inte förvissat sig om huruvida klienten ville överklaga en dom eller inte (13/1531).
 - Advokat hade varken innan eller efter det att hon skickade in en överklagandeskrift försökt kontakta klienten för att informera om detta (14/0128).
 - Advokats hustrus bolag hade haft affärer med ett bolag, som advokaten hade som klient (15/0104).
 - Advokat hade i egenskap av offentlig försvarare i tingsrätten åberopat skriftlig bevisning och ställt frågor till förhörspersoner på ett sådant sätt att det orsakat onödig tidsutdräkt. Advokaten hade vidare vid flera tillfällen inte efterkommit ordförandens tillsägelser att vara tyst när han inte haft ordet (14/0582).
 - Advokat hade upprättat ett gåvobrev som varit helt verkningslöst, eftersom klienten vid upprättandet hade förvaltare, vilket advokaten hade kännedom om (14/1724).
 - Advokat hade inte underrättat sin klient om beslut och därmed berett klienten möjlighet att ge synpunkter på utformningen av överklagandet (14/2208).
 - Advokat hade, i samband med att han biträtt anmälarna att introducera deras bolag på Aktietorget, förvärvat aktier i bolaget vars aktier inte var spridda till en vidare krets (14/1189).

ii) Varning

- Advokat hade inte, trots upprepade påminnelser, kommit in med begärd komplettering avseende revisorsintyg (15/0701).
- Advokat hade ännu inte avgett slutredovisning, trots att han för samma underlåtenhet tidigare tilldelats erinran (14/0452).
- Advokat borde, med hänsyn till sitt samboförhållande med en av dödsbodelägarna, inte ha åtagit sig uppdraget som boutredningsman i dödsboet. Advokaten hade vidare efter det att ansökan om hans entledigande ingetts till tingsrätten beslutat om skifte (15/0292).
- Advokat hade vid ett flertal tillfällen inte besvarat e-postmeddelanden från tingsrätten eller återkommit med anledning av lämnade telefonmeddelanden och inte heller efterkommit tingsrättens förelägganden samt inte i tid ansökt om anstånd (14/1415).
- Advokats processföring hade varit vårdslös och försumlig (14/2057).
- Advokat hade uttryckt sig synnerligen olämpligt och obalanserat i samband med en häktningsförhandling (15/0838).
- Advokat hade ritat symboler föreställande hakkors i sitt anteckningsblock under en asylutredning hos Migrationsverket (15/0974).
- Advokat hade haft ekonomiska förbindelser med sin klient, som inte följt av uppdraget för denne eller skett inom ramen för klientens rörelse. Vidare hade advokaten lämnat in en ansökan om betalningsföreläggande avseende en tvistig faktura (13/2184).
- Advokat, som var förordnad som konkursförvaltare för ett konkursbo i vilket en felaktig utbetalning gjorts, borde tidigare än vad som skett ha noterat det felaktiga uttaget och rättat till misstaget genom att återbetala hela beloppet. Vidare borde han, så snart han fick kännedom om det, ha informerat tillsynsmyndigheten i konkurser (15/0819).
- Advokat borde inte i skrivelser till boutredningsman fällt yttranden om anmälaren, som måste framstå som kränkande för henne och inte varit påkallade för att tillvarata klientens sak. Advokaten hade tidigare tilldelats varning för likartat handlande i samma ärende (14/1975).
- Advokat hade brustit i noggrannhet vid utformningen av sin kostnadsräkning och lämnat felaktiga uppgifter till tingsrätten om antalet förhör han närvarat vid (14/1382).
- Advokat hade avvikit under pågående förhör med en minderårig klient, och detta trots att advokaten inledningsvis riktat kritik mot förhållarens sätt att utföra förhöret (14/1863).

iii) Varning med straffavgift

- Advokat hade, trots tidigare tilldelad erinran, ännu inte kommit in med revisorsintyg (14/0673).
- Advokat hade, trots upprepade påminnelser och tidigare beslut från disciplinnämnden, inte kommit in med begärda revisorsintyg. Genom sina underlåtenheter hade advokaten försvårat samfundets tillsyn och handläggning. Med hänsyn till att det rörde sig om upprepade och fortsatta underlåtenheter bestämdes straffavgiften till 15 000 kr (14/1766 och 15/0236).
- Advokat hade genom att inte alls, och först efter upprepade påminnelser, besvara Advokatsamfundets skrivelser, försvårat Advokatsamfundets handläggning och tillsyn. Advokaten hade tidigare ålagts straffavgift för att inte ha svarat Advokatsamfundet. Straffavgiften bestämdes mot den bakgrunden till 10 000 kr (14/0972).
- Advokat hade vid ett flertal tillfällen inkommit med begärda yttranden för sent och inte besvarat ett föreläggande från Advokatsamfundet. Vidare hade advokaten under lång tid haft skatteskulder av betydande belopp och inte vidtagit erforderliga åtgärder för att reglera dem (14/0505).
- Advokat, som dömts för grovt bokföringsbrott, ansågs genom de gärningar han dömts för uppsåtligen gjort orätt i sin verksamhet. Vidare hade advokaten genom sin hantering av klientmedelskonto och medel på detta allvarligt åsidosatt sina plikter som advokat. Med hänvisning till mildrande omständigheter bestämdes påföljden till varning med straffavgift 25 000 kr (14/0555).
- Advokat, som känt till att misstankarna mot hans klient – som var häktad med restriktioner – grundade sig på uppgifter som hade framkommit vid hemlig telefonavlyssning, hade berört frågan om hemlig telefonavlyssning vid samtal med målsäganden och, om än i allmänna ordalag, därvid redogjort för klientens inställning till brottsmisstanken och vad denne uppgett (14/1234).
- Advokat hade biträtt med att upprätta ett testamente i vilket närstående till en advokat, med vilken han hade byrågemenskap, varit förmånsstagare. Varning med straffavgift 30 000 kr (14/2056).

iv) Uttalande

- Av utredningen framgick inte att advokat, som avgett yttrande om en sökandes lämplighet vid inträde i Advokatsamfundet, hade haft tillräckligt stöd för sina antaganden och slutsatser angående sökandens lämplighet. Advokaten borde därför ha varit mer återhållsam i sitt yttrande till Advokatsamfundet (14/1540).

v) Ingen åtgärd

- Förhållandena att advokat haft X anställd i sin snickerifirma och att X fått låna en sommarstuga av advokaten, hindrade inte advokaten att ta på sig uppdrag som offentlig försvarare för X (14/1639).

Disciplinnämndens ledamöter 2015

Advokat Lena Frånstedt-Lofalk, ordförande

Advokat Börje Samuelsson, vice ordförande

Advokat Dan Bullarbo

Advokat Leif Ljungholm

Advokat Jan Karlsson

Advokat Charlotta Falkman

Advokat Magnus Wallander

Advokat Helene Ek Sederholm

Lotty Nordling, offentlig representant

Lars-Erik Lövdén, offentlig representant

Eva Eriksson, offentlig representant

Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg deltar i nämndens sammanträden och har rätt att skriva sig skiljaktig.

Disciplinnämndens föredragande och sekreterare: jur. kand. Sofia Rahm

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
LABORATORIEGATAN 4, BOX 27321, 102 54 STOCKHOLM
TELEFON 08-459 03 00 TELEFAX 08-660 07 79
E-POST INFO@ADVOKATSAMFUNDET.SE
WWW.ADVOKATSAMFUNDET.SE